

Epoka Marii Skłodowskiej-Curie [TPCT 170]

W tym numerze chcemy przyjrzeć się, w jaki sposób Maria Skłodowska osiągnęła swoją pozycję naukową. Czy można powiedzieć o pewnej emanacji polskiej kultury i nauki? Co mówi nam jej biografia zarówno o czasach, jak i o świecie, w którym żyła? Czy możemy mówić o niezwyklej drodze do emancypacji?

Ostatnie dziesięciolecia XIX wieku to czas pozytywizmu, który był niezwykle owocnym okresem na terenach Polski. Po powstaniu styczniowym nastął czas, w którym na poważnie potraktowano nurty modernizacyjne i baczniej zaczęto przyglądać się ideom, które dochodziły do głosu. Prężny rozwój miast, nowe odkrycia i uprzemysłowienie zdawały się modelować świat podług nowej matrycy. Znalazło to odzwierciedlenie w literaturze, kulturze, społeczeństwie, ale i świecie nauki. Pomimo, a nawet wbrew, zaborcom ziemie polskie zostały włączone w bieg nowoczesności i zaadaptowane na swój odmienny sposób. Aby się przekonać, jak wielki potencjał drzemał, wystarczy sięgnąć po biografię Marii Curie-Skłodowskiej.

Urodzona w Warszawie pięć lat po powstaniu styczniowym, była emanacją pewnego losu kształtującej się inteligencji polskiej. Pochodzący z drobnej szlachty ojciec Marii zaszczepił w córce ciekawość, która stała się niezwykle ważnym elementem jej drogi życiowej. Młoda i niezwykle zdolna podzieliła zainteresowania rodzinne, które dotyczyły nauk ścisłych – matematyki, fizyki, chemii.

One wszystkie zaś były także synonimami świata, który dawał się opisywać, mierzyć, przyswajać i co najważniejsze – odkrywać. Przyszła noblistka wiedziała, że to właśnie nauka jest pewnym kluczem do zrozumienia rzeczywistości.

Bez wsparcia ludzi takich jak Ty, nie mógłbyś czytać tego artykułu.
Prosimy, kliknij tutaj i przekaz darowiznę w dowolnej wysokości.

Jednak koniec XIX wieku w warunkach zaborów to nie jest moment swobody intelektualnej – szczególnie dla kobiet. Pewne trudności z tym związane zostały jednak przełamane przez umowę zawartą między siostrami – Marią i Bronią. Starsza siostra miała wyjechać do Paryża na studia, młodsza Maria, miała pomagać jej finansowo w utrzymaniu się we Francji, gdy pierwsza z siostr zaś zdobędzie wykształcenie ma zadbać o drugą – sprowadzając ją i wspierając studia. Tak też się stało – choć było to okupione latami bycia guwernantką w rodzinach ziemiańskich, a także złamanym sercem. Rok 1891 stał się przełomowym momentem – to właśnie wtedy Maria Skłodowska rozpoczęła naukę na Sorbonie. Od tej chwili życie naukowe układało się dla Polki niezwykle pomyślnie. Pod okiem największych sław ukończyła studia licencjatu. Pięła się wyżej, zdobywając uznanie, a także życiowego partnera – Piotra Curie, z którym połączyła ją naukowa pasja. Kolejne lata to intensywna praca, która przyniosła państwu Curie wspólnego nobla, a po śmierci męża, dla Marii drugą nagrodę królewskiej komisji – tym razem z dziedziny chemii. W ten sposób Maria Curie-Skłodowska stała się pierwszą noblistką, jedną z czterech osób, które otrzymały Nagrodę Nobla dwukrotnie i jedyną kobietą w tym kwartecie.

Można powiedzieć, że stała się też ikoną nauki i szerzej – nawet popkultury. Wymieniana jednym tchem obok takich badaczy i odkrywców jak Einstein, Tesla czy Edison. Przełamała również pewne bariery, które zatrzymywały emancypację kobiet w dostępie do nauki, uruchamiając społeczny trend. Można powiedzieć, że była zwiastunem zmiany, która nadeszła wraz przyznaniem praw wyborczych kobiet w Polsce wraz z odzyskaniem niepodległości, a także ich motorem i bardzo mocnym filarem. Zarówno jej siła charakteru, jak i poświęcenie, ale przede wszystkim pasja – zarażały kolejne pokolenia.

W tym numerze chcemy przyjrzeć się, w jaki sposób Maria Skłodowska osiągnęła swoją pozycję naukową. Czy można powiedzieć o pewnej emanacji polskiej kultury i nauki? Co mówi nam jej biografia zarówno o czasach, jak i o świecie, w którym żyła? Czy możemy mówić o niezwyklej drodze do emancypacji?

Jan Czerniecki
Redaktor naczelny

Sfinansowano przez Narodowy Instytut
Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich
na lata 2018 – 2030

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Dofinansowano
ze środków Ministra
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego